

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bosek (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak

SSN Adam Redzik (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi K. K.

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w (...)

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w (...)

w sprawie III AUa (...),

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 12 grudnia 2018 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w (...), sygn. akt III AUa (...), nastąpiła przewlekłość postępowania,**
- 2. przyznaje K. K. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) 2000 (dwa tysiące) zł,**
- 3. oddala skargę w pozostałej części,**
- 4. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz K. K. 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz 17 (siedemnaście) zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa.**

UZASADNIENIE

K. K. (dalej: skarżący) 8 maja 2018 r. złożył przez swojego profesjonalnego pełnomocnika skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (dalej: skarga na przewlekłość), dowodząc, że doszło do niego w postępowaniu sądowym toczącym się przed III Wydziałem

Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Apelacyjnego w (...) (III AUa (...)). Skarżący wniósł ponadto o przyznanie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w (...) sumy pieniężnej w wysokości 5.000 zł oraz zasądzenia od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa advokackiego według norm prawem przepisanych oraz dopuszczenia i przeprowadzenia dowodów z dokumentów wskazanych w treści uzasadnienia niniejszej skargi na okoliczności wskazane w uzasadnieniu skargi.

W odpowiedzi na skargę z 15 maja 2018 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w (...) zgłosił swój udział w sprawie, wnosząc o oddalenie skargi, a w przypadku jej uwzględnienia, o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy ustalił:

16 listopada 2015 r. skarżący odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. do Sądu Okręgowego w T. w sprawie ustalenia wysokości emerytury. Odwołanie wpłynęło do Sądu Okręgowego 16 grudnia 2015 r.

19 października 2016 r. Sąd Okręgowy w T. wydał wyrok w sprawie pod sygn. IV U (...).

18 listopada 2016 r. pełnomocnik skarżącego wniósł apelację od tego wyroku, która wpłynęła do Sądu Okręgowego w T. 25 listopada 2016 r. Tego samego dnia sąd wydał zarządzenie wzywające pełnomocnika do uiszczenia opłaty podstawowej od apelacji. 2 grudnia 2016 r. skarżący uiszczył opłatę. 6 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w T. wydał zarządzenie o doręczeniu odpisu apelacji organowi rentowemu oraz o przedstawieniu akt sprawy wraz apelacją Sądowi Apelacyjnemu w (...). Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. nie złożył odpowiedzi na apelację.

21 grudnia 2016 r. akta sprawy wraz apelacją trafiły do Sądu Apelacyjnego w (...). Od tego czasu, aż do złożenia skargi na przewlekłość skarżący nie składał żadnych pism procesowych.

8 maja 2018 r. wpłynęła skarga na przewlekłość.

15 maja 2018 r. wyznaczony został termin rozprawy apelacyjnej na 19 czerwca 2018 r. i tego dnia zapadł wyrok.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie

prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. 2018, poz. 75), dalej jako ustawa o skardze na przewlekłość, stanowi, że strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Ustawa nie precyzuje, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego powszechnie przyjmuje się, że „nieuzasadniona zwłoka”, to wielomiesięczna bezczynność sądu polegająca na niewyznaczaniu rozprawy bądź nie podejmowaniu czynności. Przyjęło się, że jest to okres powyżej 12 miesięcy (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, postanowienie Sądu Najwyższego z 14 marca 2007 r., III SPP 3/7 oraz liczne późniejsze postanowienia Sądu Najwyższego o sygnaturze rozpoczynającej się od III SPP, a od 2018 r. I NPP). Asumpt do powyższego daje też art. 14 ustawy o skardze na przewlekłość, który stanowi, że ponowna skarga na przewlekłość postępowania w tej samej sprawie może być wniesiona po upływie 12 miesięcy. Należy ponadto zauważyć, że zgodnie z orzecznictwem krajowym, jak i orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (wyrok ETPCz z 30 października 1999 r. w sprawie Styranowski przeciwko Polsce, Reports 1998-VIII, s. 3376) sprawy pracownicze i z zakresu ubezpieczeń społecznych winny być rozpoznawane szybciej.

W świetle artykułu 2 ust. 2. ustawy o skardze na przewlekłość dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując owej oceny uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga

została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny w (...) wyznaczył rozprawę apelacyjną ponad szesnaście miesięcy po otrzymaniu akt sprawy z apelacją. Przyczyną, która uzasadniałaby zwłokę Sądu nie mogą być kwestie organizacyjne i kolejność wyznaczania, na co wskazywał Sąd Apelacyjny w (...) w odpowiedzi. W orzecznictwie wielokrotnie wskazywano, że rosnący wpływ spraw oraz niewystarczająca obsada sędziów orzekających nie usprawiedliwiają przewlekłości postępowania wynikającej z niewyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej (m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18).

W związku z powyższym, na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, Sąd Najwyższy orzekł, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy doszło do przewlekłości postępowania.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2.000 do 20.000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych, wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania. W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego przyznawana suma pieniężna stanowi z jednej strony sankcję dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości, z drugiej zaś jest rekompensatą dla skarżącego za krzywdę spowodowaną przewlekłością postępowania. Wysokość owej sumy pieniężnej winna być proporcjonalna do wielkości zwłoki, jej przyczyn oraz dotkliwości dla skarżącego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 stycznia 2006 r., III SPP 154/05). Z uwagi na okres rozpoznania sprawy, uwzględniając sytuację skarżącego oraz wyjaśnienia Sądu Apelacyjnego w (...) Sąd Najwyższy uznał, że właściwe jest

przyznanie skarżącemu kwoty 2.000 zł.

Część żądań skarżącego w chwili rozpoznawania skargi na przewlekłość przez Sąd Najwyższy jest bezprzedmiotowa, gdyż 19 czerwca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) wydał wyrok. W tym zakresie Sąd Najwyższy na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość oddala skargę.

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość oraz § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015, poz. 1800) Sąd Najwyższy zasądził od Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz skarżącej 240 zł kosztów postępowania w przedmiocie skargi, w tym kosztów zastępstwa procesowego i zwrot 17 zł z tytułu opłaty od pełnomocnictwa.